

Fóla acésti'a ese in tóta joi-a, — dar prenumeratiunile se primescu in tóte dílele.

Pretulu pentru Austria pe anu 6 fl. v. a. pe $\frac{1}{2}$ de anu 3 fl. pe trei lune 1 fl. 50. cr.; pentru alte tieri: pe anu 7 fl. 20 cr. pe $\frac{1}{2}$ de anu 3 fl. 60 cr. pe trei lune 1 fl. 80 cr.

Tóte siomente si banii de prenumeratiune sunt de a tramite la Bedactiune' Strat'a lui Leopoidu Nr. 21

Si s'a facutu lumina!

In fine intunereculu a disparutu, si s'a facutu lumina! Acuma dara scimu, cá autorulu frumóselu corespundintie pestane din „Gazet'a Transilvaniei“ e escelinti'a sa L. B. Popp; cá-ci la fine escelinti'a sa a binevoitu a-si subsemná pré gratiosu numele.

N'asiu fi cutezatu a crede asié ce-va, de si aceste corespundintie sémena ca ou cu ou cu cele scrise in vér'a trecuta totu in „Gazeta“ despre adunarea de la Siomcuta, in cari s'a descriu cu fidelitate admirabila si cu modestia esemplaria, nu numai ce a dísu escelinti'a sa presiedintele la acea adunare, ma si ceea ce *a voitu sé dica*, ceea ce — *a ganditu*.

Dar ve 'ntrebu, cine ar fi si potutu sé scria cu atát'a olegantia, cu atát'a cultura si intr 'unu limbaju de salonu atátu de innaltu, afara de escelinti'a sa, carele s'a nascutu in salonu, a crescutu in salonu si in viéti'a lui nici odata n'a facutu tréba comuna cu — *opincarii*? Cine ar fi mai competente a scrie in cestiunea teatrala, decátu chiar escelinti'a sa, carele si-a facutu atátu de multe studie literarie, incátu a ajunsu la acea perfectiune, de unde numesce teatrulu — „comedia“?

Si cine este mai multu indreptatítu a vorbí despre ordine, decátu escelinti'a sa, carele in 1848 — pe candu fanaticii de tineri Iancu, Acsento, Balintu si altii se facura tribuni — siedeá in tacere la Naseudu, observandu cea mai esemplaria — ordine? Cine póte sé fia mai bine convinsu despre fericirea de a fi consiliariu, decátu escelinti'a sa, carele asídere e acéla — si priu urmare cine póte sé doréscu cu mai multa convinctiune, ca toti romanii sé fia consiliariasi, decátu escelinti'a sa? Cine póte sé aiba mai multu cuv ntu a-mi amintí de atáte ori si cu atát'a predilectiune comedi'a mca intitulata „Secretulu“ — de cátu escelinti'a sa, care iubesce multu secretele, cá-ci insu-si este consiliariu — secretu?

E bine, eu sum frapatu de innalt'a fericire, cá escelinti'a sa s'a milostivitu — ca din chiar seninu — a stá cu mine la povesci; deci mi-tienu de deto-rintia a-i si multiamí pentru graci'a ast'a rara. Intru adeveru, graci'a acést'a fu de totu neasceptata pentru mine, cá-ci *n'am datu nici o ansa la ea*.

Lucrulu s'a intemplatu asié.

Redactorulu „Federatiunii“ a scrisu in diuariulu seu unu articulu, care — precum se vede — n'a causatu multa bucuria escelintiei sale. Escelinti'a sa a ganditu, cá éta acuma e timpulu candu póte sé-si descopere iubirea sa si sé-mi spuna, cá n'a uitatu inca suvenirea mea; deci a venitu si-a dísu in „Gazeta“, cá eu am scrisu articolulu acéla, si-apoi a inceputu a-mi respunde. Indesiertu a declaratulu dlu Porutiu, cá autorulu acélu articulu e dinsulu; escelinti'a a respunsu si dupa aceea in continuu totu numai mie; pentru cá escelinti'a sa a voitu a respunde cu ori ce pretiu numai mie, cá ei escelinti'a sa numai pe mine me iubesce. Pentru ce? Ghiciti dvóstre, dar mai cetiti ei Gur'a Satului din 63 si 68! Apoi nu este ast'a gratia si fericire?!

Vinu dara a multiamí de nou escelintiei sale pentru acésta distinctiune, si lu-rogu sé me onoredie si de alta-data confundandu-me cu dlu Ionu Porutiu, — dar lu-conjuru, nu cumva sé me confunde cu onorab. dnu redactoru alu „Gazetei Transilvaniei!“

Un'a mi-pare reu numai, cá adeca escelint'a sa — dupa ce in optu numeri necontentu mi-repundea, dandu dovedi de innalt'a sa cultura, — in fine díce, cá nici nu sum demnu sé steie la vorba cu mine. Apoi nu e ast'a nefericire!

E bine, eu tóte aceste eu sum fórte fericitu, cá m'a invrednicitu si acuma de svaturile sale bune, serióse, fara patima, fara rancóre personala, si a vor-

bitu puru obiectivü despre cestiunea teatrala, ne-amestecandu itr'ins'a nici etatea nici onstitutea propunetoriului, nici programulu Gurei Satului, — si recunoseu, că tinerii carii lucra in diuarielö romane din Pesta, intru adeveru omnia sua secum portant, pentru că ei deca se muta dintr'unu locu in altulu nu sunt siliti a portá la poruncéla in spate si câte unu — tribunalu supremu.

Dar in un'a totu-si binevoiesce a gresí escelinti'a sa. Tinerii de la Gur'a Satului adeca nu tragu in tarbacéla pe toti betranii nostri, ci numai pe cei cu musc'a pe caciula, — si in asta privintia nu ceru carte de botediü de la nimene, nici nu intréba pe nimene de câti ani e? — pentru că ast'a ar fi o —, dar escelinti'a sa va scí mai bine, ce ar fi ast'a.

Gur'a Satului si-permite a demascá pe toti aceia, carii sub titlulu nationalismulu vénéza necontenitu numai interesele lorü private. Si apoi escelinti'a sa póte sê scía, cá la noi sunt si ómeni de acestia.

Gur'a Satului a combatutu pe toti aceia, carii in diet'a de la 1863 din Sibíu au parasitu pe bietulu poporu, pe — opincari, si se facura servi ai guvernulu. Escelinti'a sa póte sê scía, cá la diet'a din Sibíu au fostu si de acestia, pentru că si escelinti'a sa a fostu unulu — din membrii dietei; si-apoi escelinti'a sa mai scie si acea, cá ómeni de politic'a asta mai sunt si acuma.

Gur'a Satului va combate pe ori cine, carele fiindu intrebatu de unu ministru, cá unde sê se puna tribunalulu supremu alu Transilvaniei? i raspunde, ca acel'a sê se duca la Pesta! Si apoi escelinti'a sa va

scí dóra, cá este unu barbatu la noi, carele a respunsu asié.

Gur'a Satului a combatutu si va combate purre pe toti aceia, carii fiindu chiamati a face justitia, — cu primulu lorü cuventu inauguréza o politica antinationala. Si-apoi escelinti'a sa va scí, cá sunt si de acestia.

Gur'a Satului va batjocuri totu-de-una pe toti aceia, carii si-batu jocu de mam'a lorü comuna, — cari si-uita de originea lorü, si pe confratii lorü i numescu — opincari. Si-apoi escelinti'a sa va scí dóra cá sunt si de acestia.

Gur'a Satului va face de risu pe toti aceia, carii n'au facutu nici unu meritu nationalu, si totu-si viséza de nu scíu ce meritu, si pretindu sê-i adorámu ca pe nesce idoli. Escelenti'a sa va scí dóra, cá sunt si de acestia.

Gur'a Satului va trage in tarbacéla pe toti aceia, cari nu considera natiunea decátu de o scara pentru inaintarea lorü, ér apoi sunt gata a tradá ori ce interese nationale, facându-se in tóta viéti'a lorü numai totu instruminte órbe in manile guvernelorü succesive. Si-apoi escelinti'a sa scie dóra, cá sunt si ómeni de acestia!

Mi-ar paré fórte rou, de cumva esecutarea acestui programu ar superá óre-cum pre escelinti'a sa, — insee eu lü-voiu urmá totu-de-un'a, inca si atunci, candu voiu vedé, cá prin ast'a voiu asardá de a me espunc supremulu periculu si immensei daune d'a pierde chiar si innalt'a gratia a escelintici sale.

Gur'a Satului.

Scrisorile lui Pacala câtra Tandala.

Frate de cruce!

Erá o séra frumósá! Lun'a erá mai mare decátu malaiulu motilorü si fugiá, dómne, fugiá pintre stele, de cugetai, cá si ea este atare canonicu din ... si cá si ea grabesce catra Peste. In fug'a-i mare (am vediutu cu ochii) a calcatu sub pitióre vr'o siepte stelisióre.

— Mei! — cugetam in mine — jupanés'a luna, de a buna-sama vine de la alegerea din Tasnadu, cá-ci nu-i modru, ce rasipire face!

Eu eram asiediatu pre érba, naintea casei si, privindu la ea, mi revocai trecutulü nostru si-lu comparai cu presintele .....

Ce mare diferintia! Ce progresu giganticu!

Literatur'a in tóta diu'a se inavutiesce câte cu unu opu — de si nu originalu, dar celu pucínu tradusu. Poetii noui sunt cátu frundia si iérba. In tóte ramurile scientielorü avemü celu pucínu vr'o diece, cari lucra diu'a nóptea. —

Dómne sfinte! n'ai nici vreme, ca sê le citesci tóte! Si de unde atáta progresu? — filosofam eu. — De unde, deca nu de la publiculu romanu, care partinesce intru atáta literatur'a, incátu fia-care familia romana are câte o biblioteca de casa. D'apoi inca scólele! In totu satulu affi scóle preste scóle, bise-reci un'a mai frumósá decátu ceea lalta.

Tóte, tóte sunt mai bune, decátu in betrani. Poporulu este fericitu, de nu mai póte de fericire.

Filosofandu eu asié si mai convingandu-me despre energi'a nóstra — mi adusei aminte, cá am gresítu, sê fiu numai dreptu si nu egoistu. — Fericirea nóstra presinte provine ce e dreptu si din energi'a nóstra, dar mai alesu din bunéti'a si intieleptiunea guvernulu de adi. Asié e! Fericirea nóstra presinta n'avem s'ó multiamimu, decátu mareiui Andrasi si iubitorü nostri frati, cari dí si nópte si-batu capulu, cum sê ne faca si mai fericiti. In tóta diu'a vedemu fa pte, cari ne arata invederatu — iubirea lorü. Si noi — adeca pardonu, — unii, cutéza a dubitá, ma a si scrie contra bunilorü nostri stapani. Vai si amaru de capulu lorü! Altu cum potu ei totu serie, cá nime nu asculta de ei.

Romanii sciu bine, cá ungorii in decursu de câti-va seculi nu au voitu a le face decátu numai totu bine. Lasa, cá se voru luminá si ei odata, nu mai me temu, cá va fi tardiu. —

Dar destulu din aste, mai bine ti-voiu impartási câte-va noutáti. Cea mai importanta noutato e adi, — constituirea ministeriului in Beciu. Amartulu si necastulu Potosky in fine a constituitu unu ministeriu.

Dar vai si- amaru!

Unulu abié a fostu ministru trei díle, a si luat'o pe picioru. — In Paris este rovolutiune fórte mare. Napoleonu a fugitu din capitala si Rochefort este alosu de presiedintele republicei. Se 'ntieloge cá plebiscitulu

a cadu. — Pap'a — si eppulu din Orade sunt dechiarati de infalibili si prin urmare canonicii nu mai potu tiené gazdóie la casa, ci numai — nepóte. — In Transilvani'a este cea mai mare multumire. Romanii vreu sê arete lunei, cã ei sunt stranepotii unui poporu maretu si blandu. — Ungurii din unguři'a tremura ca frundi'a, cã-cı sciu bine, ce mare contielegere este intre Romani, ce Concordia esista *protutindene* si prin urmare o natiune atãtu de tare — prin concordia, cãtu i póte stricã. — Beust a abdsu de terenulu politicu si sambet'a trecuta s'a sfintitu de calugaru. Santirea s'a severafu de catra Antoneli.

Cu unu cuventu, lucrurile stau curiosu.
Despre cele intemplande, cãtu mai iute.
Si pana atunci,

remanu alu teu
frate de cruce

Pacala.

TANDA si MANDA.

T. Ei! Frate Mando, de multu nu te-am vediutu, unde corbi ai mai amblatu?

M. Dieu io departe, chiar pre la Sibiu. Gandeam sê vedu si eu, ce facu romanii nostri pre la sinode, dara mai bine pipam a casa, cã acolo n'am vediutu nimicu.

T. Cum asié?

M. D'apoi lesne. N'am fostu deputatu si cei mari n'au lasatu pre nime sê véda ce facu Dloru.

T. Ore de ce?

M. Bagu sama se temu. — — — Dara totu am a uditu ceva prin gaur'a chiaiei.

T. Ceva bunu?

M. Firesca.

T. Da, én spune-mi, nume face sê asceptu atãt'a.

M. Mai antãiu sê te intrebu un'a apoi sê ti spunu. Nu scii, potu intrã membri inruditi in consistoriu?

T. Ba sciu, cã dupa statutu nu potu.

M. Eu dicu cã potu.

T. Da cum?

M. Da, ia, erã vorba despre alegerea membriloru in consistoriu si se intariã, cã inruditi nu potu fi membri, candu se scólã unulu si díse, cã potu, basandu-se pre aceea, cã „maritulu consistorium“, a concesu sê se aléga trei frati chiar la elu in satu, firesce bogati, si comitetulu parochialu póte face ce vré.

T. Asta e frumosu, consistoriulu va fi infalibilu.

Vorb'a vorbel.

Ore care musicantu abilu in artea sa, dara totu odata si superbu, lavu onórea a fi presentatu inaintea lui Ludovicu celu mare. Printiulu vediendu-lu cu ciorapi fórté rei, lu-intrebã déca intr'adeveru e cantaretulu famosu despre care i se spusé lui. Nu sciu, Sire, dara me potu falí cã am o vóce cu care potu face ce voiu vré. Déca e asié, respunse regele, te svatuescu sê-ti faci o parechia de ciorapi, cã-cı ai mare necesitate de ei.

Unu comerciante se duse la unu creditoru alu seu, ca se-i platésca detori'a. Cest'a nu voi sê-i deie nimicu, ma in urma standu tare de elu, i dede si o palma. Dupa câte-va díle se presentéza comerciantele éra. Ore n'ai mai primitu nimicu de atunci, lu-intrebã dlu. Me pardonati, domnule, respunse comerciantele, am primitu o palma.

Unu tierénu, vediendu cã multi betrani se folosescu de ochilari candu cetescu, se duce in cetate ca sê-si cumpere si elu. Agiungendu acolo intrã la unu ochilaristu, care i si pusé o parechia de ochilari pre nasu. Tieranulu numai de cãtu luã o carte si deschidiendu-o, díse cã nu-su buni. Cela i dede alta parechia dintre cei mai buni ce posedea, dara tieranulu nici acumu nu potea ceti. Frate, scii dta ceti? E, focu, díse tieranulu, sê sciu ceti n'asiu avé trebuintia de ochilarii dtale.

O dómna de la sate scrise la alt'a din orasiu sê faca bine sê-i afle unu instructoru cu calitãtiele estea si estea, instrandu o suma mare de calitãti. — Dupa pucine díle i scrie alt'a epistola fórté urgenta, la care i respunse cea din orasiu: „Dómna mea, am cautatu unu instructoru dupa cum ati dísu, pana acum inse nu am aflatu. Dara de voiu aflã vre-unulu, dupa cum pretendi dta, ti-promitu cã lu-voiu luã de — barbatu.

Unu oficiru, care si-pierduse unu petioru intr'o batalia, si-facú unulu de lemnu, carele semenã fórté tare cu celu naturalu. Nu multu dupa aceea, in alta batalia unu glontiu de tunu i storse petiorulu celu de lemnu. Cei din giuru strigau sê aduca numai de cãtu doctorulu. Ba nu, fratiloru, díse oficirulu linscitu, faceti sê vna unu lemnariu!

Post'a Gurei Satului.

„Capitanulu Cunu.“ Trebuie sê ti spunu, cumea versulu n'a fostu bunu.

B. A. . . Cele scrise au fostu rele si le-amu arsu fara de gele; ér celu tiparitu, chiar mi-a trebuit. Tramite cãtu mai desu, inse mai bine díresu.

Dlui A. B. Da, a fostu.

„Sugarea“, e o ideia minunata. Credu, cã ti-a costatu multu timpu pana ai compus'o; dauna, cã nu este intrins'a nici o schintea de umoru.

„Frundia verde si un'a“, nu-ti mai rumpe anim'a; cã-cı de versuri ca aceste, ride lumea, de plesnesce; nu pentru cã ar fi bune, ci pentru cã sunt — nebune.

Despartirea prizonierilor.

Hurbanu catre *Romanu*: Remasu bunu frate in suferintie! Pe mine me scósera sê facu locu lui *Mileticiu*.

Tanda si Manda.

Tanda: Óre pentru ce ocupa chiar dlu acest'a dóne scaune?

Manda: Pentru cã intre toti ministrii dinsulu e celu mai grosu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoru: **Iosifu Vulcanu.**

Cu tipariulu lui *Alesandru Kocsi* in Pest'a. Piati'a Pesciloru Nr. 9.